

The Factors Affecting on the Persian Gulf Historiography in the Contemporary Period

Narges Khatoon Mirhosseini¹

Abstract

Historiography, from the perspective of political and social functions, has always played an important role in human social life and used as an effective source in educating and transferring experiences related to social, cultural, political and economic knowledge. Considering the priorities and necessities of time and place, naturally, different approaches have been influenced to historiography throughout history. The Persian Gulf historiography has also experienced different approaches in the contemporary period under the influence of regional and global developments. Therefore, this paper intends to review different historiography approaches of this region in the contemporary period to identify the affecting factors on it with the aim of reaching the answer of this main question: Which components have the greatest impact on the Persian Gulf historiography approaches? To answer this, it is considered that due to the evolution of this region during this period, with aspects such as culture, politics, security and economy having important effects on the approaches of historiography and historical studies of the region. However, due to the development of international economic relations in the contemporary period, political economy has played the most important role in historical studies of the region, so the findings of this paper are presented in a descriptive-analytical way based on analysis of the basic concepts of political economy and its effects on the Persian Gulf's historiography in three main axes.

Keywords: The Persian Gulf; Political Economy; Historiography; Contemporary Period.

¹ MA in Persian Gulf Studies, University of Tehran, Tehran, Iran. n.m.hosseini@ut.ac.ir

Article info: Received: 24 April 2024 | Accepted: 30 May 2024 | Published: 1 July 2024

Citation: Mirhosseini, Narges Khatoon. (2024). "The Persian Gulf Khark: The Island's Untold Story". *Sinus Persicus*, Vol. 1 (2): 3-16.

<https://doi.org/10.22034/sp.2024.454414.1005>

Introduction

The developments of the political and economic systems and the consequent security in the contemporary period caused the Persian Gulf to become one of the most important strategic hub in the world. The end of the Cold War, the withdrawal of Britain from the region, the establishment of the United Arab Emirates, and the independence of the small islands on the southern shores of the Persian Gulf at the beginning of this era also created developments in the region that strongly influenced its content and historiographical approaches. A new approach called political economy was introduced in the field of historical studies.

Methodology

This article examines the topic under discussion based on Giapin's theory of political economy. According to this theory, since the mid-1980s, the contradiction between developing economies and the interdependence created in the world, as well as the continuity in the division of the world's political system, are among the issues that have created a subject called international political economy (Gilpin, 2008: 201). According to Gilpin's theory, political economy affects international relations while affecting economic developments.

Discussion

Since the Persian Gulf is located in the center of the Middle East, the importance of the surrounding regions and the presence of colonizers have always led to important events in this region and have influenced its historiography (Abbasi, 2015: 19). Therefore, the historical studies

of this region should be evaluated from three dimensions: local, regional, and global. From almost the nineteenth century onwards, the political approach has been considered effective in most studies of the Persian Gulf.

Political-Historical Approach

This approach, which is a product of the 19th century and Britain's special attention to the region, is one of the oldest approaches in formal studies of the Persian Gulf (Abbasi, 2015: 21). One of the most important reasons for the tendency to this approach at the beginning of the nineteenth century was the geopolitical changes of the Persian Gulf and the increasing importance of this region for Britain on the way to India.

Political-Cultural Approach

Nationalism, is the belief of the majority of the people of a society with the belief that they are a single nation with cultural commonalities and a language that is worthy of forming an independent state (Torabi, 2008: 26). This belief was popularized in the 1950s with the expansion of archaeological activities (Trigger, 2015: 42). In addition, after the end of World War II, the issue of oil and oil resources made this region strategically important and with the promotion of its geopolitics the Persian Gulf gained special status as the geostrategic axis of Britain, which influenced its political, military, and cultural events, thus leading to nationalist political-cultural currents in the region (Hafez Nia, 2001: 61). This approach was also influential in the historical, cultural, and political studies until the second half of the twentieth century. In this ap-

proach, there is a kind of hidden essentialism, and one can see a kind of racism based on the values of the West and contempt of the East. One of the most important effects and results of this approach was that it intensified the conflict between tradition and modernity and created a gap between different social groups (Abbasi, 2015: 26). Especially in the societies of the Persian Gulf coast, it caused the spread of a wave of pan-Arabism. These factors led to the loss of the relative unity of the tribes and their lack of development throughout the twentieth century.

Political-Economic Approach

Regional and global developments after the end of the Cold War created a kind of political atmosphere in international relations, which led to the expansion of security and defense competitions between states of the Persian Gulf. But in addition to that, a new and unprecedented wave of international economic cooperation was also taken shape (Ghanbarloo, 2014: 89). The expansion of economic globalization and the development of the World Trade Organization, emerging Asian economies were formed, and with the decline of the hegemonic influence of the United States in the region, various issues were considered in the studies of the Persian Gulf (Ghanbarloo, 2014: 90).

The issue of oil and energy, the theory of interdependence, and the world order were also effective in the formation of this approach while studying the Persian Gulf after the 1990s (Abbasi, 2015: 29). In recent decades, it seems that the countries on the southern coast of the Persian Gulf have had a greater share in the use of this approach.

Conclusion

The study of the historiography of the Persian Gulf region shows that the content and the importance of the topics discussed, have always undergone changes according to the local, regional, and global events. With the unification of smaller Persian Gulf states and the formation of the (Persian) Gulf Cooperation Council and the increase in oil prices by OPEC, the trend of activities in the region changed and the member countries of this council through economic cooperation, pursued their own policies. Thus, political economy has not only existed in recent decades but since the beginning of the colonialization of the region not only interactions between them intensified but in recent decades it has been pulled out of the underlying layers rather became more visible. Over the past two decades, it has had the greatest impact on the content of historiographical studies in this region.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مؤلفه‌های مؤثر بر تاریخ‌نگاری خلیج فارس در دوره معاصر

نرگس خاتون میرحسینی^۱

چکیده

تاریخ‌نگاری از دید کارکردهای سیاسی و اجتماعی همواره در طول تاریخ نقش مهمی در زندگی اجتماعی انسان ایفا کرده است و به‌عنوان منبعی مؤثر در آموزش و انتقال تجربیات مرتبط با معرفت اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی به‌کاررفته است. با توجه به اولویت‌ها و ضرورت‌های زمانی و مکانی به‌طور طبیعی در طول تاریخ رویکردهای متفاوتی، تاریخ‌نگاری را تحت تأثیر قرار داده‌اند. تاریخ‌نگاری خلیج فارس نیز در دوره معاصر تحت تأثیر تحولات منطقه‌ای و جهانی رویکردهای متفاوتی را تجربه کرده است. از این رو، مسئله این مقاله بازنگری رویکردهای متفاوت تاریخ‌نگاری این منطقه در دوره معاصر و شناخت مؤلفه‌های مؤثر بر آن با هدف رسیدن به پاسخ این پرسش اصلی است که چه مؤلفه‌هایی بیشترین تأثیر را بر رویکردهای تاریخ‌نگاری خلیج فارس در این دوره داشته‌اند؟ برای پاسخ به این پرسش این مدعا در نظر گرفته شده است که باتوجه به سیر تحولات این منطقه در این دوره زمانی، مؤلفه‌هایی چون فرهنگ، سیاست، امنیت و اقتصاد مهم‌ترین تأثیرات را بر رویکردهای تاریخ‌نگاری و مطالعات تاریخی منطقه گذارده‌اند. با وجود این، به دلیل گسترش مناسبات اقتصادی بین‌الملل در دوره معاصر، اقتصاد سیاسی بیشترین نقش را در مطالعات تاریخی منطقه داشته است؛ بنابراین، یافته‌های این مقاله به روش توصیفی-تحلیلی و بر مبنای تحلیل مفاهیم اساسی اقتصاد سیاسی و تأثیرات آن بر تاریخ‌نگاری خلیج فارس در سه محور اصلی ارائه شده است.

واژه‌های کلیدی: خلیج فارس، اقتصاد سیاسی، تاریخ‌نگاری، دوره معاصر.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

^۱. دانشگاه تهران، تهران، ایران. n.m.hosseini@ut.ac.ir

مشخصات مقاله: تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۲/۷ | تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۳/۱۰ | تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۴/۱۱

استناد: میرحسینی، نرگس خاتون. (۱۴۰۳). "مؤلفه‌های مؤثر بر تاریخ‌نگاری خلیج فارس در دوره معاصر"، سینوس پرسپیکوس، سال ۱، شماره ۲: ۳-۱۶.

<https://doi.org/10.22034/sp.2024.454414.1005>

مقدمه

تحولات نظام‌های سیاسی و اقتصادی و پیرو آن امنیتی در دوره معاصر باعث شد که خلیج فارس به یکی از مهم‌ترین منطقه‌های راهبردی جهان تبدیل شود. پایان جنگ سرد، خروج بریتانیا از منطقه، تأسیس جمهوری متحد عربی و استقلال یافتن جزیره‌های کوچک کرانه‌های جنوبی خلیج فارس در اوایل این عصر تحولاتی را در منطقه ایجاد کرد که به شدت بر محتوا و رویکردهای تاریخ‌نگارانه آن تأثیر گذاشت.

با استخراج نفت، درآمدهای حاصل از آن، زمینه‌های وابستگی کشورهای خلیج فارس به واردات کالا از خارج و صادرات منابع انرژی به غرب را فراهم کرد و اهمیت ژئوپلیتیک این حوزه را بیش از پیش افزایش داد و موجب گسترش روابط سیاسی و اقتصادی آن در عرصه بین‌المللی شد. پیشرفت علوم و فنون جدید به‌ویژه ارتباطات نیز سطح آگاهی از پدیده‌های اقتصادی، اجتماعی و فرایندهای سیاسی مؤثر بر توسعه و تأثیرات آن در گسترش روابط بین‌الملل را بالا برد و محتوای تاریخ‌نگاری خلیج فارس را تغییر داد و رویکردی تازه به نام اقتصاد سیاسی^۱ در حوزه مطالعات تاریخی آن وارد شد.

در دهه‌های اخیر، مطالعات خوبی در زمینه‌های مختلف تاریخ‌نگاری خلیج فارس به‌صورت کتاب، مقاله و پایان‌نامه انجام شده است که اغلب محتوای متفاوت مطالعات خلیج فارس را بررسی کرده‌اند و کمتر به رویکردهای تاریخ‌نگاری آن توجه داشته‌اند. از مهم‌ترین نمونه‌ها می‌توان به چنین مواردی اشاره کرد. مقاله «تاریخ‌نگاری خلیج فارس در روزگار ما» نوشته راحله چترایی (۱۳۹۲)، این مقاله با بررسی ۹۵۰ عنوان از مطالعات انجام شده، تنها محتوای آنان را بررسی کرده و اشاره‌ای به سبک

و رویکردهای تاریخ‌نگاری آنان نداشته است. «گونه‌شناسی رویکردهای مطالعات خلیج فارس» نیز عنوان مقاله‌ای است از ابراهیم عباسی (۱۳۹۴) که در آن به تحلیل و ارزیابی چهار نوع رویکرد متفاوت تاریخی، فرهنگی، سیاسی و امنیتی در مطالعات تاریخی خلیج فارس پرداخته است. محمدرضا قلی‌زاده و مصطفی کمالی مطلق (۱۳۹۹) «مبانی تحول در تاریخ‌نگاری نواحی جنوبی ایران» را منتشر کردند که بیشترین تمرکز آن بر شهرهای جنوبی استان فارس است. عباس رضایی و قباد منصوریخت (۱۴۰۰) «نقد روایت انگلیسی از خلیج فارس» را ارائه کرده‌اند که سبک تاریخ‌نگاری خلیج فارس و تأثیر تاریخ‌نگاری غربی بر آن را در قرن‌های ۱۸ تا ۲۰ بررسی کرده‌اند. در نتیجه، مطالعاتی که تا امروز درباره تاریخ‌نگاری خلیج فارس صورت گرفته اغلب محتوای مطالعات انجام شده را طبقه‌بندی و بررسی کرده‌اند و کمتر به رویکردهای نظری مؤثر بر این محتواها و دلایل آن پرداخته‌اند.

هدف این مقاله، بررسی سیر تحولات تاریخی منطقه خلیج فارس و تأثیر رویدادهای معاصر بر رویکردهای تاریخ‌نگاری آن و شناسایی مهم‌ترین مؤلفه‌های مؤثر بر آن است؛ پرسش اصلی این مقاله این است که مهم‌ترین مؤلفه‌های مؤثر بر رویکردهای تاریخ‌نگاری خلیج فارس در دوره معاصر چه بوده‌اند؟ و کدام مؤلفه بیشترین تأثیر را بر مطالعات تاریخ‌نگاری این منطقه داشته است؟ مدعای آن نیز حاضر بر این واقعیت است که با افزایش درآمدهای نفتی و وابسته شدن اقتصاد خلیج فارس به منابع انرژی، اقتصاد سیاسی مهم‌ترین مؤلفه‌ای بوده که بیشترین تأثیر را بر رویکرد تاریخ‌نگاری این حوزه راهبردی در دوره معاصر داشته است؛ بنابراین، مقاله حاضر داده‌های خود را با مطالعه منابع کتابخانه‌ای

^۱ Political Economy

رابرت گیلپین^۱ از اقتصاد سیاسی بررسی کرده است.

براساس نظریه گیلپین، از میانه‌های دهه ۱۹۸۰، با رشد سریع تجارت جهانی و پیشرفت زیاد بازارهای مالی بین‌الملل و افزایش حجم سرمایه‌گذاری‌های مستقیم شرکت‌های چندملیتی و پیدایش واژه جهانی‌شدن ادبیات اقتصاد سیاسی بین‌الملل رواج یافت. او معتقد است تضاد بین اقتصادهای در حال توسعه و وابستگی متقابل ایجاد شده در جهان و همچنین تداوم در تقسیم‌بندی نظام سیاسی جهان از جمله مواردی است که موضوعی به نام اقتصاد سیاسی بین‌الملل را به وجود آورده است (گیلپین، ۱۳۸۷: ۲۰۱). براساس نظریه گیلپین، اقتصاد سیاسی بین‌الملل ضمن تأثیر بر تحولات اقتصادی بر روابط بین‌الملل نیز تأثیر می‌گذارد. از نظر او تحولات اقتصادی وضعیت موجود بین‌الملل را بر هم زده و مشکلات سیاسی عمده‌ای به وجود می‌آورد (گیلپین، ۱۳۸۷: ۲۰۲). از نظر گیلپین درک رابطه بین تغییرات سیاسی و بحران‌های اقتصاد سیاسی بین‌الملل مفید و حائز اهمیت است. او همچنین بیان می‌کند که یک نظریه یا روش‌شناسی یک‌دست درباره اقتصاد سیاسی نیازمند درک جامع و عمومی فرایند تغییرات اجتماعی است؛ زیرا این فرایند راهی است که از طریق آن جنبه‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جامعه با هم وارد کنش و واکنش می‌شوند (گیلپین، ۱۳۸۷: ۲۰۳). به عبارتی می‌توان اقتصاد سیاسی را نگرشی چندجانبه به اقتصاد و مسائل مرتبط با آن دانست (سیف، ۱۳۷۶: ۷). و دیگر این‌که، اقتصاد سیاسی ناشی از روابط بین قدرت‌ها، نیروهای جهانی و سرمایه‌داری جهانی است (ویلکین^۲، ۱۳۸۱: ۵۶). رویکرد اقتصاد سیاسی معتقد

و آرشیوهای اینترنت گردآوری و در سه محور به روش توصیفی-تحلیلی ارائه کرده است. محور اول، توضیح مبانی نظری اقتصاد سیاسی و مفاهیم آن. محور دوم، معرفی رویکردهای مؤثر بر تاریخ‌نگاری منطقه در این دوره و محور سوم، نتیجه‌گیری کلی از مباحث و پاسخ به سؤال اصلی.

مبانی نظری

پایان جنگ جهانی دوم با موج بی‌سابقه‌ای از همکاری‌های سیاسی در عرصه بین‌الملل همراه بود (قنبرلو، ۱۳۹۳: ۸۸). پایان جنگ سرد و خروج بریتانیا از منطقه خلیج فارس، شکل‌گیری جمهوری متحد عربی، استقلال کشورهای کوچک سواحل جنوبی، جنگ نفتکش‌ها، تشکیل شورای همکاری خلیج فارس، حضور قدرت‌های فرامنطقه‌ای در آن، ایجاد وابستگی متقابل کشورهای حوزه خلیج برای صادرات نفت و واردات کالا با سایر کشورهای جهان تعاملات سیاسی و اقتصادی این منطقه را چه در عرصه منطقه‌ای و چه در عرصه بین‌الملل افزایش داد. استفاده سیاسی از سلاح نفت توسط دولت‌های عربی در قالب سازمان اوپک، تبعات سیاسی و اقتصادی مختلفی را به همراه داشت که باعث به هم پیوستگی و وابستگی بیشتر اقتصاد و سیاست در عرصه جهانی شد (قنبرلو، ۱۳۹۳: ۸۹) و مؤلفه‌ای به نام اقتصاد سیاسی در منطقه خلیج فارس پدیدار شد که علاوه بر تعاملات بین‌المللی و منطقه‌ای تأثیر بسیار زیادی نیز بر تغییر رویکرد در مطالعات تاریخ‌نگاری خلیج فارس داشت؛ بنابراین، با توضیحات ارائه شده، این مقاله رویکرد جدید اقتصاد سیاسی به حوزه تاریخ‌نگاری خلیج فارس را بر مبنای نظریه

^۱ Robert Gilpin

^۲ Peter Wilkin

گذشتگان خود به نسل‌های آینده در قالب روایات شفاهی به ثبت وقایع منطقه زندگی خود و یا گزارش سفرها و ثبت مشاهدات و خاطرات خود می‌پرداختند. بدین ترتیب، در بررسی تحولات خلیج فارس از گذشته تاکنون هر چه به دوره معاصر نزدیک‌تر می‌شویم سیر تحولات پیچیده‌تر (وثوقی، ۱۳۸۹: ۲) و سیاسی‌تر می‌شود و تحلیل حوادث آن و رویکردهای مؤثر بر تاریخ‌نگاری آن چندوجهی‌تر و مشکل‌تر از گذشته می‌شود. زیرا، اهمیت خلیج فارس در دوران معاصر و متنوع‌تر شدن موضوعات آن باعث شده که تحلیل‌ها در مطالعات این منطقه تحت تأثیر شرایط مختلف دچار تغییراتی شوند. در مجموع با در نظر گرفتن این شرایط متفاوت تقریباً از قرن نوزدهم به بعد می‌توان رویکرد سیاسی را در اغلب مطالعات خلیج فارس مؤثر دانست.

رویکرد سیاسی-تاریخی

این رویکرد که محصول و برآمده از ماهیت پدیده‌های اجتماعی است، نوعی تاریخ‌نگاری به روش انجام پژوهش‌های تاریخی با گردآوری و تحلیل شواهد تاریخی است. در این رویکرد، پژوهشگر اطلاعات خود را از طریق مطالعه منابع گذشته، اسناد، بررسی تاریخ شفاهی، مصاحبه، گفت‌وگو با شاهدان عینی رویدادها، خواندن زندگی‌نامه‌ها و خاطرات و غیره گردآوری کرده و سپس به بررسی و تحلیل آنها می‌پردازد (سید امامی، ۱۳۷۷: ۳۸۹). این رویکرد که محصول قرن ۱۹ میلادی و نگاه ویژه انگلستان به منطقه است، از قدیمی‌ترین رویکردها در مطالعات رسمی خلیج فارس است (عباسی، ۱۳۹۴: ۲۱). زیرا، تا قبل از آن مطالعات انجام شده درباره خلیج فارس چندان جنبه رسمی نداشته‌اند و صرفاً تمایلات و انگیزه‌های شخصی در گردآوری اطلاعات منطقه بیشترین نقش را داشتند.

است که اقتصاد محصول یک پدیده اجتماعی است و از اینرو بر تصمیمات سیاسی نیز تأثیر می‌گذارد (حاجی یوسفی، ۱۳۸۴: ۱۳). رویکرد اقتصاد سیاسی از قابلیت‌هایی برخوردار است که باید در به‌کارگیری آن دقت کرد زیرا یکی از مهم‌ترین خصوصیات آن انتقادی بودن آن است که نه تنها به پژوهشگر کمک می‌کند تا مسائل منطقه را به صورت جامع‌تری بررسی کند بلکه، او را در یافتن راهکارهای مناسب برای تغییر آن نیز یاری می‌رساند (حاجی یوسفی، ۱۳۸۴: ۱۴). حوزه‌های موضوعی اقتصاد سیاسی بین‌الملل را می‌توان به طور خلاصه در چهار مورد بیان کرد: تجارت، امور مالی، شرکت‌های چندملیتی، توسعه بین‌الملل و هژمونی. این موضوعات ضمن تأثیر بر نیروهای سیاسی با تحولات اقتصادی نیز در شکل‌های مختلف در پیوند هستند (قنبرلو، ۱۳۹۳: ۱۰۹). با توجه به ویژگی‌های اقتصاد سیاسی در دهه‌های اخیر، این رویکرد در کنار سایر رویکردها مورد توجه پژوهشگران حوزه مطالعات خلیج فارس نیز قرار گرفته است.

رویکردهای مؤثر بر تاریخ‌نگاری خلیج فارس در دوره معاصر

با قرار گرفتن خلیج فارس در مرکز خاورمیانه، اهمیت مناطق پیرامون آن و حضور استعمارگران همواره رویدادهای مهمی را در این منطقه رقم زده و تاریخ‌نگاری آن را تحت تأثیر قرار داده‌اند (عباسی، ۱۳۹۴: ۱۹). از این رو، مطالعات تاریخی این منطقه را باید از سه بُعد محلی، منطقه‌ای و جهانی بررسی کرد. از زمان ورود بریتانیا به منطقه تاریخ‌نگاری آن دستخوش تغییرات شد و رنگ و بوی سیاسی به خود گرفت. تا قبل از آن مردمان این جوامع با هم‌زیستی مسالمت‌آمیز روندی ساده و بدون رویکرد ویژه‌ای صرفاً برای بیان گذشته خود و انتقال فرهنگ

قالب تک‌نگاری‌های خاص نیز در این دوره را ایرانیان، عرب‌ها و انگلیسی‌ها نوشته‌اند که در آنها ویژگی‌های مختلف جغرافیایی، تاریخی، اجتماعی و حتی فرهنگی کرانه‌ها و بندرهای خلیج فارس بیان شده است. چند تن از برجسته‌ترین تاریخ‌نگاران این عصر که با این رویکرد تألیفاتی داشته‌اند عبارت‌اند از کازرونی، خورمچی، سدیدالسلطنه، سعادت، فرصت‌الدوله شیرازی، کسروی، ناظم‌الاسلام کرمانی، حسینعلی رزم‌آرا، اقتداری و دیگران. کاربرد این رویکرد در حال حاضر هم در پژوهش‌های برخی محققان دیده می‌شود. به عنوان نمونه، چند مورد از مهم‌ترین محققان ایرانی که براساس این رویکرد در دهه‌های اخیر کتاب‌هایی را ترجمه، تدوین و یا تألیف کرده‌اند می‌توان به کتاب مشروطیت جنوب ایران، به گزارش بالیوز بریتانیا در بوشهر تدوین و ترجمه حسن زنگنه، کتاب تاریخ خلیج فارس و ممالک هم‌جوار تألیف محمدباقر وثوقی اشاره کرد.

شیخ سلطان بن محمد القاسمی، حاکم شارجه نیز آثاری با این رویکرد در تاریخ‌نگاری خلیج فارس با عنوان دزدان دریایی خلیج فارس از افسانه تا واقعیت، ترجمه محمدباقر وثوقی (۱۳۸۳)، دارد. او در این کتاب سعی کرده هویت جوامع خلیج فارس را در قبل و بعد از دهه ۱۹۷۰ به تصویر بکشد و او نسبت به سایر مؤلفان عرب در بیان حقایق انصاف بیشتری داشته است. در منابع انگلیسی نیز کتاب خلیج فارس از دوران باستان تا اواخر قرن ۱۸ میلادی اثر سیوری راجرز و جی بی کلی (۱۹۶۸) ترجمه حسن زنگنه (۱۳۸۶) بر این رویکرد نوشته شده است. دوره دوم تاریخ‌نگاری خلیج فارس تحت تأثیر تحولات منطقه‌ای و جهانی بود که توضیح داده شد بیشتر تحت تأثیر این رویکرد (تاریخی) قرار داشت.

در اوایل قرن نوزدهم، انگلیسی‌ها وارد خلیج فارس شده و شروع به ایجاد پایگاه‌های تجاری در این منطقه کردند. این پایگاه‌ها عمدتاً در امارات متحده عربی و عمان امروزی قرار داشتند، به عنوان توقفگاه کشتی‌های عازم هند و خاور دور استفاده می‌شدند. با گذشت زمان، حضور انگلیس در خلیج فارس بیشتر شد و پایگاه‌های دائمی بیشتری در منطقه ایجاد کردند و به ایفای نقش فعال‌تری در امور محلی آنها پرداختند. هدف اصلی آنها تا حد زیادی حفظ منافعشان در منطقه بود که شامل تجارت و دسترسی به منابع نفتی ارزشمند می‌شد. در این زمان به دلیل قدرت انگلستان و ضعف دولت قاجار در ایران در حفظ و حراست از مرزهای جنوبی، امنیت خلیج فارس به انگلستان واگذار شد (عباسی، ۱۳۹۴: ۲۱).

از مهم‌ترین علل گرایش به این رویکرد در آغاز قرن نوزده میلادی، تغییرات ژئوپلیتیک خلیج فارس و افزایش اهمیت این منطقه برای انگلستان در مسیر دسترسی به هندوستان بود؛ بنابراین، شناخت راه‌های دریایی، کرانه‌ها و پس‌کرانه‌های آن و مسیرهای حمل‌ونقل کالا، شناخت توانایی‌های بومیان و موضوعات مورد اختلاف اجتماعی و فرهنگی بین آنان برای سوءاستفاده در مواقع لزوم از مهم‌ترین عوامل ایجاد و گسترش این رویکرد بود (عباسی، ۱۳۹۴: ۲۱). اسناد خلیج فارس در این دوره به خوبی گواه این مطلب است. تولید محتواهای متفاوت در مطالعات تاریخی خلیج فارس توسط کارگزاران انگلیسی به قدری زیاد است که فقط عناوین آنها را می‌توان در چند جلد کتاب گردآوری کرد. کتاب اسناد کارگزاری بوشهر (۱۳۸۵)، و کتاب نقش کارگزاری‌های داخلی در روابط ایران و بریتانیا (۱۳۸۶) آثار مرتضی نورایی از جمله نمونه‌های گردآوری این منابع هستند.

علاوه بر آن، سفرنامه‌های بسیاری در

رویکرد سیاسی-فرهنگی

ملی‌گرایی و یا به عبارتی ناسیونالیسم عبارت است از اعتقاد اکثریت مردم یک جامعه به این‌که یک ملت واحدند با مشترکات فرهنگی، زبانی که شایستگی تشکیل یک دولت مستقل را دارند (ترابی، ۱۳۸۷: ۲۶). این عقیده در دهه ۱۹۵۰ میلادی به‌دنبال گسترش فعالیت‌های باستان‌شناسی رواج یافت (تریگر، ۱۳۹۴: ۴۲). مطالعات گسترده انگلیسی‌ها در منطقه خلیج فارس از آغاز قرن نوزدهم و تمایل شدید آنان برای شناخت بیشتر منابع منطقه موجب ظهور فعالیت‌ها و کاوش‌های باستان‌شناسی در این منطقه شد. گرچه باستان‌شناسی هدفش ملموس کردن گذشته برای انسان‌هاست اما، استعمارگران کوشیدند تا راه‌ها و شیوه‌های متفاوتی از باستان‌شناسی را جهت اهداف سیاس-فرهنگی خود به‌کار بندند (تریگر، ۱۳۹۴: ۴۲). این راهکارهای سیاسی-فرهنگی استعمارگرایانه به‌تدریج نتایج خود را در گرایش‌های ناسیونالیستی منطقه نشان داد. بدین‌ترتیب که باستان‌شناسی داده‌های مورد نیاز سیاستمداران استعمارگر را فراهم کرد و آنها به کمک این داده‌ها برای تفکیک و تمایز اقوام از یکدیگر و ایجاد انگیزه استقلال، این اندیشه را در جوامع رواج داده و سپس با دست گذاشتن بر احساسات قوم‌گرایی رهبران ملی‌گرا را برای تهییج توده‌ها تشویق و ترغیب کردند (سیدامامی، ۱۳۷۷: ۲۵۹).

علاوه‌برآن، بعد از پایان جنگ جهانی دوم، موضوع نفت و منابع نفتی جایگاه راهبردی این منطقه را در کنار جایگاه ژئوپلیتیک آن ارتقاء داد و خلیج فارس به‌عنوان محور ژئواستراتژیک بریتانیا اهمیت ویژه‌ای یافت که در حوادث سیاسی، نظامی و فرهنگی آن تأثیر گذاشت و همین موضوع هدایت‌کننده جریانات سیاسی-فرهنگی ناسیونالیستی در منطقه شد (حافظ‌نیا، ۱۳۸۰:

۶۱). اختلافات بر سر پیمینه نام خلیج فارس نیز از همین دیدگاه‌های باستان‌شناختی سیاسی نشئت گرفت. بنابراین، اهمیت باستان‌شناسی سیاسی و تأکید بر کاوش‌های هدفمند در منطقه خلیج فارس را نمی‌توان ساده انگاشت زیرا ویژگی راهبردی، ژئوپلیتیک و منابع کشورهای حوزه خلیج فارس، باستان‌شناسان سیاسی را که اغلب هم انگلیسی بوده‌اند بر آن داشت تا نقش مهمی را در اوج‌گیری قوم‌گرایی و ملی‌گرایی و همچنین تاریخ سازی و جعل تاریخ در منطقه بر عهده گیرند. بنابراین، از ۱۹۵۰ میلادی این رویکرد در مطالعات تاریخی خلیج فارس وارد و در دهه ۱۹۶۰ در این منطقه نمادهای بارز خود را بروز داد. از مهم‌ترین ویژگی‌های این رویکرد در میان تاریخ‌نگاران غربی این بود که بر عوامل توسعه‌نیافتگی کشورهای جهان سوم تأکید داشت و این باور را در میان این جوامع القا می‌کرد که در کنار موانع طبیعی، جامعه و وجود شکاف‌های اجتماعی و ساختارهای سیاسی، موانع فرهنگی از مهم‌ترین عوامل عقب‌ماندگی این جوامع هستند (عباسی، ۱۳۹۴: ۲۵). این رویکرد علل توسعه‌نیافتگی جوامع خلیج فارس و خاورمیانه را تا حد فرهنگ تقلیل داده و عرب‌ها و ایرانیان را مردمانی تنبل، ناآگاه معرفی می‌کند.

این رویکرد تا نیمه دوم قرن بیستم نیز در مطالعات تاریخی، فرهنگی و سیاسی منطقه اثرگذار بود. در این رویکرد نوعی ذات‌گرایی مستتر است و می‌توان نوعی نژادپرستی مبتنی بر ارزش‌های غرب و تحقیر شرق را در آن دید. نمادهای بارز این رویکرد را می‌توان در اکثر آثار محققان داخلی و خارجی و برخی سفرنامه‌ها مشاهده کرد (عباسی، ۱۳۹۴: ۲۶). اکثر کتاب‌های تألیف شده با این رویکرد بر ابعاد اجتماعی-سیاسی خاورمیانه و خلیج فارس تأکید دارند. به‌طورمثال، گراهام فولر در کتاب مهم خود

استقلال شده و از ایران جدا شوند و هویت مستقلی را برای خود قائل شوند. در اصل، این نخبگان وابسته به غرب بودند که این رویکرد را در منطقه رواج داده و سپس در چهارچوب همین رویکرد به ظاهر فرهنگی اجازه استقلال به کشورهای سواحل جنوبی خلیج فارس را صادر کرده و برای دستیابی به اهداف و منافع خود در این کشورهای سرشار از منابع نفت با تلقین حس خودکم‌بینی در این جوامع ساختارهای سیاسی آنان را در اختیار گرفته و نسخه‌های غربی را برای توسعه آنها تجویز کردند (عباسی، ۱۳۹۴: ۲۷).

رویکرد ملی‌گرایی در منطقه خلیج فارس تأثیرات مهمی بر جای گذاشت که نظم جاری منطقه را به هم ریخت و تحولات بی‌شمار منطقه‌ای و جهانی پدید آورد و فضای سیاسی و مناسبات بین کشورهای این حوزه را به شدت دگرگون کرد و قدرت و رقابت در مناسبات بین آنها را وارد شد (عباسی، ۱۳۹۴: ۲۷). با گسترش جنگ سرد، بحران انرژی ناشی از تحریم عرب‌ها، تصمیم اوپک بر افزایش قیمت نفت و سرانجام پیروزی انقلاب اسلامی ایران منطقه را به سمت وسویی برد که فضای آن به شدت امنیتی شد. با امنیتی‌شدن گفتمان حاکم بین دولت‌های منطقه، رقابت تسلیحاتی و به رخ کشیدن قدرت نظامی در بین آنان رشد کرد و به کشمکش‌ها، نزاع‌ها و جنگ‌های منطقه‌ای منجر شد. جنگ تحمیلی عراق بر ایران و جنگ عراق و کویت از نمونه‌های بارز ایجاد وضعیت امنیتی در منطقه بود.

رویکرد سیاسی- اقتصادی

وقتی که سیاست و اقتصاد در تعامل با یکدیگر قرار می‌گیرند پدیده‌ای به نام اقتصاد سیاسی شکل می‌گیرد. در اقتصاد سیاسی، متغیرهای سیاست و اقتصاد را نمی‌توان از یکدیگر متمایز کرد و

با عنوان قیله عالم: ژئوپلیتیک ایران (۱۳۷۷)، از این رویکرد برای بررسی سیاست خارجی ایران با کشورهای خلیج فارس بهره برده است (عباسی، ۱۳۹۴: ۲۶).

در دوره پهلوی اول، با شکل‌گیری دیدگاه «دولت-ملت مدرن» در ایران، گفتمان سیاسی- فرهنگی تازه‌ای شکل گرفت که هدفش هویت ملی بخشیدن به ایرانیان بود (آشوری، ۱۳۷۷: ۱۷۱). در این دوره، همچنین قدرت سیاسی به همراه نخبگان به تلاش برای نهادسازی و نگارش تاریخ ملی اقدام کردند. تشکیل انجمن معارف و افزوده‌شدن درس تاریخ به دروس مدارس از جمله این اقدامات بود. همین اقدامات باعث شد تاریخ‌نگاری ایران بر مبنای رویکرد ملی‌گرایی در ایران رواج یافته و ماندگار شود و تا به امروز نیز جایگاه خود را در میان سایر رویکردهای حاضر حفظ کند (نقوی، ۱۳۸۹: ۸).

از مهم‌ترین آثار و نتایج این رویکرد این بود که نزاع بین سنت و تجدد را تشدید کرد و در بین گروه‌های مختلف اجتماعی شکاف ایجاد کرد (عباسی، ۱۳۹۴: ۲۶). به‌ویژه در جوامع سواحل خلیج فارس موجب گسترش موج پان‌عربیسم شد. همین عوامل باعث از بین رفتن اتحاد نسبی اقوام و عدم توسعه‌نیافتگی آنان را در مسیر تحولات قرن بیستم فراهم کرد.

به‌طور یقین می‌توان گفت این رویکرد تا حد زیادی منطقه خاورمیانه و خلیج فارس را در عقب‌ماندگی نگه داشت؛ زیرا هیچ راه‌حل مناسبی که برای خروج آنان از مدار عقب‌ماندگی ارائه نکرد؛ بلکه باعث شد با به‌کارگیری روش‌های قیاسی محققان این حوزه بدون داده‌های عینی به قالب‌بندی‌هایی اقدام کنند که سرانجام به تقسیم‌بندی منطقه به سواحل شمالی و سواحل جنوبی منجر شده و در نتیجه کشورهای کوچک خلیج فارس در سواحل جنوبی آن خواهان

تحلیلی جدیدی با تئوری‌های نوین در روابط بین‌الملل منطقه به‌وجود آورد (قنبرلو، ۱۳۹۳: ۱۰۸). این چهارچوب‌های تحلیلی نظری به‌تدریج به روند محتوایی و رویکرد مطالعاتی خلیج فارس نیز وارد شد (عباسی، ۱۳۹۴: ۳۰). با شروع قرن ۲۱، پایان کشمکش بین عرب‌ها و اسرائیل، شکل‌گیری موج جدیدی از سرمایه‌گذاری‌های خارجی، آغاز توسعه اقتصادی منطقه و روند روبه‌رشد مهاجرت به کشورهای این حوزه، بر ادامه و افزایش کاربرد این ادبیات در تاریخ‌نگاری خلیج فارس اثر گذاشت. از مهم‌ترین نتایج این رویکرد در مطالعات خلیج فارس برنامه‌ریزی برای توسعه در کشورهای این منطقه با تأکید بر سرمایه‌گذاری خارجی بوده است. در دهه‌های اخیر به‌نظر می‌رسد کشورهای سواحل جنوبی خلیج فارس سهم بیشتری در استفاده از این رویکرد و نتایج حاصل از آن در منطقه داشته‌اند.

برآیند

تاریخ‌نگاری خلیج فارس در طول دوره معاصر تحت تأثیر مؤلفه‌های گوناگون مؤثر بر زندگی اجتماعی بشری مانند مسائل فرهنگ، سیاست، امنیت و اقتصاد قرار داشته است. بررسی روند تاریخ‌نگاری این منطقه نشان می‌دهد که محتوای مطالعاتی و اهمیت موضوعات مورد بحث در آن باتوجه به رویدادهای محلی، منطقه‌ای و جهانی همواره دستخوش تغییرات بوده است. با حضور استعمارگران، آنان برای گسترش نفوذ خود در این منطقه، نوعی مطالعه تاریخی بر مبنای شواهد عینی، ثبت وقایع به‌صورت گاهشماری و تک‌نگاری برای کسب اطلاعات بیشتر دربارهٔ همه جنبه‌های تاریخی، جغرافیایی و فرهنگی منطقه را رواج دادند. به‌تدریج این سبک برای نفوذ در لایه‌های

در اقتصاد سیاسی متغیرهای سیاست و اقتصاد با هم پیوند خورده‌اند. ازاین‌رو، زمانی که تعامل بین اقتصاد و سیاست در عرصه بین‌الملل شکل می‌گیرد موضوع اقتصاد سیاسی بین‌الملل مطرح می‌شود (قنبرلو، ۱۳۹۳: ۱۰۴-۱۰۸).

تحولات منطقه‌ای و جهانی پس از پایان جنگ سرد نوعی فضای سیاسی در روابط بین‌الملل ایجاد کرد که موجب گسترش رقابت‌های امنیتی و دفاعی بین دولت‌ها در منطقه ژئواستراتژیک خلیج فارس شد. اما علاوه بر آن، موج جدید و بی‌سابقه‌ای از همکاری‌های اقتصادی بین‌الملل نیز ایجاد شد (قنبرلو، ۱۳۹۳: ۸۹). گسترش موج جهانی‌شدن اقتصاد و توسعه سازمان تجارت جهانی، اقتصادهای نوظهور آسیایی هم شکل گرفته و با کاهش قدرت هژمونی آمریکا در منطقه، مسائل متنوعی در مطالعات خلیج فارس مورد توجه قرار گرفتند (قنبرلو، ۱۳۹۳: ۹۰).

افزایش قیمت نفت در خاورمیانه و خلیج فارس باعث شد غرب به جذب سرمایه خارجی روی آورد و جذب سرمایه‌های خارجی اهمیت یابد. از طرفی کشورهای تازه‌استقلال‌یافته و در حال توسعه این منطقه برای ساخت زیربنای اقتصادی کشور خود نیازمند دریافت فناوری‌های علمی و صنعتی از کشورهای توسعه‌یافته غربی شدند؛ ازاین‌رو، این کشورها تلاش کردند برای بازسازی برنامه‌های اقتصادمحور خود در مسیر توسعه به تعامل با دنیای اقتصاد جهانی بپردازند (عباسی، ۱۳۹۴: ۳۰).

مسئله نفت و انرژی در خلیج فارس، نظریه وابستگی متقابل و نظم جهانی نیز در شکل‌گیری این رویکرد در مطالعات خلیج فارس بعد از دهه ۱۹۹۰ مؤثر بودند (عباسی، ۱۳۹۴: ۲۹). به موازات این تحولات، موضع‌گیری‌های نوینی نیز در اندیشه‌های سیاسی و اقتصادی ایجاد شد که تمایز بین این دو را از بین برد و چهارچوب‌های

این دولت‌ها تا توانستند سود بردند. با اتحاد کشورهای کوچک خلیج فارس و تشکیل شورای همکاری خلیج فارس و افزایش قیمت نفت توسط اوپک، روند فعالیت‌های خود در منطقه را تغییر داده و از طریق همکاری‌های اقتصادی، سیاست‌های خود را دنبال کردند. بدین ترتیب، اقتصاد سیاسی نه تنها در دهه‌های اخیر که از ابتدای حضور استعمارگران در منطقه در کالبد تعاملات بین آنان و دولت‌های این حوزه وجود داشته؛ اما در دهه‌های اخیر از لایه‌های زیرین بیرون کشیده شده و نمایان تر گشته است. به طوری که دست‌کم در دو دهه گذشته بیشترین و برجسته‌ترین محتواهای مطالعات تاریخ‌نگارانه این منطقه را تحت پوشش خود قرار داده است و با کمال تأسف، امروزه محققان کمتر به موضوعات فرهنگی و اجتماعی این حوزه علاقه نشان می‌دهند.

عمیق‌تر این مردمان بر جنبه‌های قومی و فرهنگی آنان دست گذاشته و با ترویج باستان‌شناسی و تأکید بر هویت‌های قومی رویکرد مطالعات تاریخی منطقه را به سوی گرایش‌های ناسیونالیستی پیش برد. ترویج این گرایش و گسترش دامنه آن در این منطقه، موجب تحولات گسترده‌ای در میان سواحل جنوبی و شمالی و در نتیجه جدایی و استقلال آنها شد. با خروج بریتانیا از منطقه، هژمونی آمریکا در منطقه ظهور کرد و این بار نیز استعمارگران برای حفظ جایگاه خود در خلیج فارس و دریافت منابع انرژی مورد نیاز و حفظ منافع خود در این حوزه راهبردی آرام نگرفته و با طرح موضوع امنیت، کشورهای منطقه را برای ارتقاء نیروهای دفاعی و نظامی خود در برابر یکدیگر ترغیب کردند و تا مدت‌ها موجبات ناامنی، کشمکش و نزاع بین این کشورها را فراهم کرده و با فروش ادوات نظامی و تسلیحاتی خود به

کتاب‌نامه | Bibliography

- آشوری، داریوش. (۱۳۷۷). ما و مدنیت. تهران: مؤسسه فرهنگی صراط.
- Ashouri, Dariush. (1988). *We and Civilization*, Tehran: Serat Cultural Institute (in Persian).
- ترابی، یوسف. (۱۳۸۷). «درآمدی بر ناسیونالیسم در ایران»، فصل‌نامه خط اول، سال دوم، شماره ۵: ۲۳-۳۶.
- Torabi, Yousef. (2008). "An Introduction to Nationalism in Iran", *First Line Quarterly*, Vol. 2, No. 5: 23-36 (in Persian).
- تریگر، بروس جی. (۱۳۹۴). تاریخ تفکر باستان‌شناختی. ترجمه غلامعلی شاملو. تهران: سمت.
- Trigger, Bruce J. (2015). *History of Archaeological Thought*. Translated by Gholamali Shamloo. Tehran: Samt (in Persian).
- حاجی یوسفی، امیرمحمد. (۱۳۸۴). «آگوستیناسی روش‌های مطالعه جامعه‌شناسی ایران»، پژوهش‌نامه علوم سیاسی، سال ۱، شماره ۱: ۹۷-۱۱۷.
- Haji Yousefi, Amir Mohammad. (2005). "Typology of Iranian Sociological Study Methods", *Political Science Studies*, Vol. 1, No. 1: 97-117 (in Persian).
- حافظ‌نیا، محمدرضا. (۱۳۸۰). «نقش ژئواستراتژیک ایران در جنگ جهانی دوم»، فصل‌نامه تاریخ روابط خارجی، سال ۲، شماره ۹: ۶۱-۷۲.
- Hafeznia, Mohammadreza. (2001). "Iran's Geo-strategic Role in World War II", *Foreign Relations History Quarterly*, Vol. 2, No. 9: 61-72 (in Persian).
- سیدامامی، کاوس. (۱۳۷۷). «یکپارچگی ملی و رشد رهیافت‌های قومی»، فصل‌نامه مطالعات راهبردی، پیش‌شماره ۱: ۷-۱۸.
- Seyed Emami, Kavous. (1998). "National Integration and the Growth of Ethnic Approaches", *Quarterly Journal of Strategic Studies*, Preface No. 1: 7-18 (in Persian).
- سیف، احمد. (۱۳۷۶). مقدمه‌ای بر اقتصاد سیاسی، تهران: نشر نی.
- Seif, Ahmad. (1997). *Introduction to Political Economy*, Tehran: Ney Publishing (in Persian).
- سیوری، راجرز؛ کلی، جی بی. (۱۳۷۷). خلیج فارس از دوران باستان تا اواخر قرن ۱۸ میلادی. ترجمه حسن زنگنه. قم: مرکز بوشهرشناسی و انتشارات همسایه.

- Gilpin, Robert. (2008). *Global Political Economy: Understanding the International Economic Order*. Translator: Mehdi Mirmohammadi, Mahmoud Yazdanfam, Alireza Khosravi, Mohammad Jamshidi. Tehran: Tadbir Eghtesad (in Persian).
- نقوی، مصطفی. (۱۳۸۹). امنیت در دوره رضاشاه. تهران: مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران.
- Naqvi, Mostafa. (2010). *Security in the Reza Shah Era*. Tehran: Institute for Contemporary Iranian History Studies (in Persian).
- وثوقی، محمدباقر. (۱۳۸۹). تاریخ خلیج فارس و ممالک همجوار. تهران: سمت.
- Vosoughi, Mohammad Bagher. (2010). *History of the Persian Gulf and Neighboring Countries*. Tehran: Samt (in Persian).
- ویلکن، پیتر. (۱۳۸۱). اقتصاد سیاسی ارتباطات جهانی و امنیت انسانی. ترجمه سید مرتضی بحرایی. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- Wilken, Peter. (2002). *Political Economy, Global Communication and Human Security*, Translated by Seyyed Morteza Bahraei. Tehran: Institute for Strategic Studies (in Persian).
- Savery, Rogers; Kelly, J. B. (1998). *The Persian Gulf from Antiquity to the End of the 18th Century*. Translated by Hassan Zanganeh. Qom: Bushehr Studies Center and Neighbor Publications (in Persian).
- عباسی، ابراهیم. (۱۳۹۴). «گونه‌شناسی رویکردهای مطالعات خلیج فارس». فصل‌نامه تخصصی مطالعات خلیج فارس. سال ۳، شماره ۴، پیاپی ۸: ۱۸-۳۵.
- Abbasi, Ebrahim. (2015). "Typology of Persian Gulf Studies Approaches", *Persian Gulf Studies Quarterly*, Vol. 3, No. 4, Serial 8: 18-35 (in Persian).
- قنبرلو، عبدالله. (۱۳۹۳). «مبانی و مؤلفه‌های مفهوم اقتصاد سیاسی بین‌الملل»، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سال ۵، شماره ۲: ۸۷-۱۱۰.
- Ghanbarloo, Abdullah. (2014) "Foundations and Components of the Concept of International Political Economy", *Institute for Humanities and Cultural Studies*, Vol. 5, No. 2: 87-110 (in Persian).
- گیلپین، رابرت. (۱۳۸۷). اقتصاد سیاسی جهانی: درک نظم اقتصاد بین‌الملل. ترجمه مهدی میرمحمدی، محمود یزدان‌فام، علیرضا خسروی، محمد جمشیدی. تهران: تدبیر اقتصاد.

© 2024 The Author(s). Published by Tissaphernes Archaeological Research Group, Tehran, Iran. [Open Access](#).

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), which permits non-commercial re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited, and is not altered, transformed, or built upon in any way.

The ethical policy of Sinus Persicus is based on the Committee on Publication Ethics (COPE) guidelines and complies with International Committee of Sinus Persicus Editorial Board codes of conduct. Readers, authors, reviewers and editors should follow these ethical policies once working with Sinus Persicus. The ethical policy of Sinus Persicus is liable to determine which of the typical research papers or articles submitted to the journal should be published in the concerned issue. For information on this matter in publishing and ethical guidelines please visit www.publicationethics.org.